
AZ MTA REGIONÁLIS TUDOMÁNYOS BIZOTTSÁG HÍREI

Az MTA Regionális Tudományos Bizottságának jelentése az 1997. évi tevékenységéről

A Bizottság az 1997. évet szerencsétlen körülmények között kezdte, hiszen 1996-ban újraválasztott elnökünk Lackó László úr hirtelen elhunyt, s ez a tragikus körülmény a bizottság működési rendjét megzavarta. Tisztelettel és nagyra becsüléssel kell a jelentésben is megemlékezni Lackó László professzorról, aki a bizottság elnökeként sokat tett a tudományterület összefogásáért, annak megszervezéséért, szakmai színvonalának emeléséért.

Az első ülésen, amelyen a bizottság doktor tagjai vettek csupán részt (1997. március 25.) az MTA Doktori Szabályzata alapján elfogadtuk és támogattuk egyhangúlag Kovács Géza DSc. és Mészáros Rezső DSc. írásbeli előterjesztése alapján Nemes Nagy József akadémiai doktori címre történő jelentkezését, s a cselekmény megindítását, egyben betérjesztését a IX. Osztály következő ülésére. (Az Osztályülés megtárgyalta a Bizottság előterjesztését, s azt többségi szavazattal támogatta, így a cselekmény lefolytatása megkezdődhetett.)

A Bizottság kezdeményezésére és szervezésében „A területi tervezés új kihívása: a területfejlesztési koncepció” című országos konferencia került megrendezésre (Győr, 1997. április 3-4.)¹. A több mint 100 résztvevőt fogadó tanácskozás áttekintette a hazai területi tervezés rendszerét, regisztrálta az elért eredményeket, s felhívta a figyelmet azokra az elméleti és módszertani kérdésekre, amelyek szükségesek a területi tervezés megújításához.

A második tudományos téma, amelynek széleskörű szakmai vitája „Sikeres települések és régiók Magyarországon” címmel történt (Székesfehérvár, 1997. szeptember 4., közel 150 résztvevővel). Az MTA Stratégiai Kutatások Programja keretében szervezett konferenciát az MTA elnöke is megtisztelte előadásával. A konferencia a területi politika azon eredményeit foglalta össze, illetve esettanulmányokkal illusztrálta, ahol a modernizációs kísérletek eredményesek voltak, s mindezek okait, mozgatórugóit rendszerezték az előadások.

A harmadik vitaülést a Munkatudományi Bizottsággal közösen rendeztük a „Munkaerőpiac és a regionalitás az átmenet időszakában” címmel (Szirák, 1997. október 29-30.). A két bizottság együttes ülése, illetve a területi folyamatok elemzése mindkét szakterület számára új és új összefüggéseket villantott fel, egyben lehetővé téve a tudományos kapcsolatok, vizsgálati szempontok eddig nem alkalmazott közelítési módjainak megismerését.

A Bizottság a rendezvényeivel igyekezett a regionális tudomány aktuális, de egyben elméleti igényű kérdéseit is széleskörű szakmai fórumokon megvitatni,

nyitni más szakmai bizottságok felé, s ezzel illusztrálni a tudományterület sokoldalú meghatározottságát. A rendezvényekre a szakmai szervezeteket is rendszeresen meghívtuk, sőt két konferenciát a Veszprémi Akadémiai Bizottsággal együtt rendeztünk.

A Bizottság ez évi munkájában is szerepet kapott, hogy a területfejlesztés témakörét érintő kormányzati munkához szakmai segítséget adjon. Az első esetben véleményeztük „A területfejlesztési-, terület- és településrendezési tervezési jogosultságról” szóló miniszteri rendeletet. A szakmai véleményünk a rendelet végleges formájába bekerült, így sikeresnek volt mondható ezen kezdeményezésünk. Decemberben az MTA Településtudományi Bizottságával együttes ülés keretében vitattuk meg a készülő településügyi törvény koncepcióját, egyben felkértük a Bizottságot, hogy a törvénytervezetről a későbbiekben adjon véleményt.

A Bizottság két alkalommal hallgatott meg beszámolót és mondott véleményt a regionális tudomány intézményi háttérét érintő szervezeti változásokról, illetve az intézményi megújítási kezdeményezésekről. Az első esetben az MTA RKK-t érintő konszolidációs törekvésekről, illetve a központ belső szervezeti és működési átalakulását tekintette át. Örömmel nyugtázta, hogy az MTA intézeti konszolidáció nem érinti súlyosan a központot, egyben az a saját erőből képes egy új, hatékony szervezeti és működési modellt kialakítani. A második esetben az MTA RKK Alföldi Tudományos Intézetének fejlesztési koncepcióját véleményeztük az Alföld program keretében. A Bizottság támogatta az MTA RKK Alföldi Tudományos Intézetének fejlesztését, azt az RKK szervezeti rendszerén belül tartja megvalósíthatónak, illetve szükséges a személyi állomány bővítésével a kutatási és működési feltételek javítását hosszú távon is biztosítani. A véleményünket az MTA elnökének megküldtük.

A Bizottság tisztújítása is megtörtént, így a tagok elnökké választották Rechnitzer Jánost, alelnökké Nemes Nagy Józsefet. A titkári feladatokat változatlanul Perger Éva látja el.

Az év folyamán megalakult az Elméleti Albizottság (elnök Nemes Nagy József), Területi Tervezési Albizottság (elnök Kóródi József), Oktatási Albizottság (Lengyel Imre).

A Bizottság kezdeményezésére a IX. Osztály jóváhagyta, hogy a Tér és Társadalom folyóirat 1998-ban 500 ezer Ft támogatást kapjon. A folyóirat ettől az évtől rendszeresen tájékoztat a Bizottság munkájáról.

A Bizottság működése dinamikusnak tekinthető ebben az esztendőben. A IX. Osztály segítően és támogatóan fogadta a Bizottságot, annak elnöke tanácskozási joggal részt vesz az üléseken, így a regionális tudomány képviselője Enyedi György akadémikus mellett folyamatosan biztosított. A regionális tudomány pozíciói erősödtek ebben az esztendőben, hiszen a három szakmai fórumon volt lehetőség a tudományterület aktuális kérdéseit megvitatni, bemutatni. A doktori cselekmény

megindításával a tudományos teljesítmények elismerése biztosítható, ami szintén lendületet adhat ezen fiatal tudományterület fejlődésének.

A tervek között szerepel 1998-ban, hogy más szakbizottságokkal együttműködve közös témákat dolgozzunk fel (Statisztikai Bizottság - területi információs rendszer), egy önálló kihelyezett (Szeged) ülést szentelünk (1998. március) a regionális tudomány felsőoktatási kapcsolatainak és a képzés jelenlegi helyzete és jövőbeli tervei áttekintésének. Konferenciát tervezünk a városfejlődés pályáiról (1998. május, Veszprém), illetve októberben tudományos vitaülést az elmúlt évek területi politikájáról, annak hatásairól. Az albizottságok működését szorgalmazzuk, évente egy-két ülés keretében. Az állandó meghívottak körét bővíteni kívánjuk más tudomány-területek felé (agrártudomány, politikatudomány). Lépéseket teszünk a nemzetközi kapcsolatok alakítására.

Jegyzetek

¹ A Tér és Társadalom a konferencia fontosabb előadásait, pódium-beszélgetéseinek összegzését az 1997/3. számában megjelentette.

Győr, 1998. január

Rechnitzer János
elnök